

кодексу України від 11.10.2018. Справа № 1-123/2018(4892/17). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-18> (дата звернення 08.11.2019).

5. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. Дата оновлення: 30.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення 08.11.2019).

6. Фулей Т. Втручання у права, гарантовані статтею 8 Конвенції про захист прав і основоположних свобод: український вимір. *Слово Національної школи суддів України*. Київ, 2018. № 3. С. 41–53.

7. Про затвердження Інструкції про порядок формування, ведення та використання оперативного-довідкового і дактилоскопічного обліку в органах внутрішніх справ та органах (установах) кримінально-виконавчої системи України : наказ Міністерства внутрішніх справ України та Державного департаменту України з питань виконання покарань від 23.08.2002 № 823/188. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0738-02> (дата звернення 08.11.2019).

8. Рішення Львівського окружного адміністративного суду від 21.01.2019 у справі № 813/2804/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79279901> (дата звернення 08.11.2019).

9. *S. and Marper v. the United Kingdom*: рішення [Велика палата] ЄСПЛ від 04.12.2008, заяви №№30562/04 та 30566/04. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117631> (дата звернення 08.11.2019).

Нагорна Анастасія Олександрівна,
*курсантка Навчально-наукового
інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ*
Науковий керівник:
*Мінченко Ольга Василівна,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРАВО НА СВОБОДУ СЛОВА ТА ІНТЕРНЕТ

Кожна людина, без винятку, має свої права і свободи. Вони захищають нас і говорять нам, як себе поводити. До їх переліку зокрема належить і свобода слова. Свобода слова – це одне з основних особистих прав людини і політичних прав громадян, складова частина більш загального права, що одержало назву «свобода інформації». Являє собою можливість привселюдно (усно, письмово, з використанням засобів масової інформації) виражати свою думку. Гарантується ст. 34 Конституції України.

На сьогоднішній день, Інтернет став основним джерелом інформації суспільства. Людям більше не треба годинами сидіти в бібліотеках, та шукати потрібний їм матеріал, бо майже все тепер є під рукою: в комп'ютері, планшеті,

смартфоні або навіть в годиннику. Також, люди можуть вже не писати паперові листи і не ходити чи їздити в гості один до одного, аби спитати «Як справи?» – тепер варто лише натиснути декілька кнопок на екрані, і ти вже можеш бачити людину, яка знаходиться на іншому кутку планети чи писати їй повідомлення через якусь соціальну мережу. Тож, як бачимо, використання інформаційних технологій значно полегшило як культурне, так і соціальне життя населення. Але чи все так добре насправді? Чи не є Інтернет засобом безкарного скоєння злочинів проти прав людини, в особливості свободи слова?

Станом на 2019 рік, Інтернетом користуються 4,39 мільярдів людей, що складає трохи більше половини всього населення Землі, а за результатами дослідження компанії We Are Social та Hootsuite¹ в Україні станом на 2018 рік проживає 25,6 мільйонів інтернет-користувачів, що складає 58% всього населення. Це достатньо велика кількість людей, що висловлюють свою думку, розповідають про свої враження й діляться інформацією про своє життя. А це може бути небезпечним, коли мова йде про шкідливий контент (дезінформація, фейк, пропаганда, дитяча порнографія тощо). На такі особливості Інтернету звертав увагу і Європейський суд з прав людини, який у своєму рішенні у справі «Правое дело» і Штекель проти України», зокрема, зазначив: «... Інтернет як інформаційний і комунікаційний інструмент дуже відрізняється від друкованих засобів масової інформації, особливо у тому, що стосується здатності зберігати та передавати інформацію. Електронна мережа ... не буде об'єктом такого ж регулювання та засобів контролю. Ризик завдання шкоди здійсненню та використанню прав людини і свобод, зокрема права на повагу до приватного життя, ... є безумовно вищим ... підходи, які регулюють відтворення матеріалу з друкованих засобів масової інформації та Інтернету, можуть відрізнитися. Останній ... має коригуватися з урахуванням притаманних цій технології рис для того, щоб забезпечити захист зазначених прав і свобод та сприяння їм».

З огляду на такі ризики, поширення Інформації в Інтернеті потребує окремого правового регулювання, якого в Україні, на жаль, немає. Поширення інформації у «Всесвітній павутині» регулюється загальними правовими актами, серед яких можна виділити відповідні норми Конституції України (статті 15, 19, 31, 32, 34, 50, 64), Загальної декларації прав людини, Цивільного кодексу України (ч. 1 ст. 302, ч. 1 ст. 94), Законів України «Про телекомунікації», «Про авторське право і суміжні права», «Про інформацію» (стаття 5), «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», «Про інформаційні агентства», «Про рекламу», «Про захист персональних даних», «Про доступ до публічної інформації» (статті 1, 3).

Щодо цього питання в Україні є й напрацьована судова практика: «Основним відповідачем у разі поширення оспорюваної інформації в мережі Інтернет є автор відповідного інформаційного матеріалу та власник веб-сайта, особи яких позивач повинен установити та зазначити в позовній заяві. Якщо автор поширеної інформації невідомий або його особу та/чи місце проживання (місцезнаходження) неможливо встановити, а також коли інформація є анонімною і доступ до сайту – вільним, належним відповідачем є власник веб-сайта, на якому зазначений інформаційний матеріал, оскільки саме він створив

технологічну можливість та умови для поширення недостовірної інформації. Дані про власника веб-сайта можуть бути витребувані відповідно до положень ЦПК в адміністратора системи реєстрації та обліку доменних назв та адреси українського сегмента мережі Інтернет».

Отже, Інтернет є дуже корисним винаходом людства не лише для звичайних людей, а й для шахраїв та злочинців. А оскільки, кожна людина, що користується Інтернетом, має право на свободу слова, на приватність, на безпечне користування Інтернетом та найголовніше – право бути офлайн чи онлайн, то порушення цих прав має каратися законом в такій самій мірі, що й поза віртуальною мережею, адже на протилежному боці цієї інформаційної системи сидить не робот, а людина, яка теж має свої права та інтереси.

Список використаних джерел

1. Постанови Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2009 року № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» пункт 12

2. Свобода слова в Інтернеті: практика ЄСПЛ та регулювання Інтернету за законодавством України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://loyer.com.ua/uk/svoboda-slova-v-interneti-praktika-yespl-ta-regulyuvannya-internetu-za-zakonodavstvom-ukrayini/>

3. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948р.

4. Конституції України : Прийнята на 5 сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.

5. Опришко Л. Свобода слова в Інтернеті. Законодавчі ініціативи та практика розгляду кримінальних справ в Україні 2014-2018 роках. // Л. Опришко, В. Воловодська, М. Дворовий, Аналітичний звіт - ГО «Платформа прав людини» м. Київ, березень 2019. – 44 с.

6. Сучасна правова енциклопедія / О. В. Зайчук, О. Д. Крупчан, В. С. Ковальський / За заг. ред. О. В. Зайчука. Київ : Юрінком Інтер, 2018. С. 319–320.

*Надворний Андрій Валерійович,
курсант Навчально-наукового
інституту № 3 Національної
академії внутрішніх справ*

*Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЕТИКЕТ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Суспільство невпинно розвивається, висуваючи перед людьми нові вимоги